

Sygn. akt II UK 243/04

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z powództwa M. F.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
o rentę i jednorazowe odszkodowanie w związku z wypadkiem przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 marca 2005 r.,
kasacji wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w G.
z dnia 11 września 2003 r., sygn. akt III AUa ../02,

odmawia przyjęcia kasacji do rozpoznania.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 11 września 2003 r., III AUa ../02, Sąd Apelacyjny w G. oddalił apelację wnioskodawczynie M. F. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G., w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. o rentę i jednorazowe odszkodowanie w związku z wypadkiem przy pracy, dzieląc ustalenia Sądu pierwszej instancji, w myśl których wnioskodawczynie nie przysługują świadczenia z tytułu wypadku przy pracy gdyż zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) świadczenia z tytułu wypadków przy pracy nie przysługują pracownikowi, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było

naruszenie przez pracownika przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

W kasacji wniesionej od tego wyroku wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 8 ust. 1 ustawy o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, art. 46 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 199, poz. 1673), art. 24 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym, art. 361 § 1 k.c., oraz naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1, art. 217 § 2, art. 391 k.p.c. i wniosła o jego uchylenie oraz uchylenie poprzedzającego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie kasacji wskazała na potrzebę „wykładni art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. a obecnie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. oraz art. 46 ustawy budzących nadal poważne wątpliwości w zakresie rażącego niedbalstwa czy graniczy ono z umyślnością czy też ma charakter nieumyślny oraz czy przepisy ustawy z 30.10.2002 r. mają zastosowanie również do przypadków, gdy orzeczenie o uszczerbku na zdrowiu zostanie wydane w postępowaniu sądowym, czy w postępowaniu przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 393 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania jeżeli w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne lub nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie albo gdy kasacja jest oczywiście bezzasadna. Przedstawienie okoliczności uzasadniających przyjęcie kasacji do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Zagadnienie prawne powinno być postawione ogólnie i abstrakcyjnie tak, aby mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a ponadto budzić poważne wątpliwości. Muszą

mieć one jednak charakter wyłącznie prawny, a zatem nie mogą jednocześnie obejmować elementu stanu faktycznego sprawy. Wymaganie ogólnego sformułowania pytania prawnego ma na celu umożliwienie Sądowi Najwyższemu udzielenia odpowiedzi o charakterze ogólniejszym, która wszakże nie może zastępować rozstrzygnięcia konkretnej sprawy. Niezależnie od tego w literaturze i judykaturze jednolicie przyjmuje się, że konieczne jest aby zagadnienie prawne pozostawało w związku merytorycznym i logicznym z rozpatrywaną przez Sąd drugiej instancji sprawą. Na istnienie tego związku musi wskazywać przede wszystkim juredyczna spójność sformułowanego na wstępie zagadnienia prawnego i towarzyszącego mu uzasadnienia, a także odpowiednie nawiązanie w ogólnie postawionym zagadnieniu do stanu faktycznego danej sprawy. W kasacji wnioskodawczyni nie zostało wskazane ani istotne zagadnienie prawne, ani potrzeba wykładni przepisów prawnych.

W rozpatrywanej sprawie, na podstawie zebranego materiału dowodowego w tym opinii biegłego sądowego z zakresu ruchu drogowego oba Sądy przyjęły, że wypadek nastąpił z wyłącznej winy wnioskodawczyni, i nie dopatrzyły się innych przyczyn zdarzenia poza naruszeniem przez wnioskodawczynię przepisów ruchu drogowego. Wskazana w kasacji potrzeba wykładni art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) a obecnie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 199, poz. 1673 ze zm.) budzących nadal poważne wątpliwości w zakresie rażącego niedbalstwa, nie znajduje uzasadnienia. Przepis art. 21 ustawy z dnia 30 października 2002 r o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stanowi, że świadczenia określone w ustawie nie przysługują pracownikowi, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było udowodnione przez zakład pracy naruszenie przez pracownika przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa. Przepis ten zasadniczo stanowi powtórzenie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Z mocy przepisu art. 21 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu

wypadków przy pracy i chorób zawodowych, warunkiem pozbawienia pracownika prawa do świadczeń jest jego wina w postaci umyślności lub rażącego niedbalstwa oraz brak innych przyczyn poza zawinionym zachowaniem się pracownika. Sama konstrukcja przepisu świadczy o tym, że wina umyślna lub rażące niedbalstwo poszkodowanego wypadkiem przy pracy pracownika nie tyle wyłączają odpowiedzialność pracodawcy, co uniemożliwiają pracownikowi skuteczne dochodzenie świadczeń przewidzianych ustawą. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się w sposób zgodny, że rażące niedbalstwo jest zachowaniem graniczącym z umyślnością, ale zarazem takim, które nie daje podstaw do przypisania pracownikowi zamiaru skierowanego na popełnienie czynu. Stanowisko Sądu Najwyższego w tej mierze, ukształtowało się pod wpływem wyroku z dnia 6 sierpnia 1976 r., III PRN 19/76 (OSNCP 1977 r. z. 3, poz. 55). Przyjęto w nim, że przez działanie z rażącym niedbalstwem należy rozumieć między innymi sytuację, w których poszkodowany pracownik zdaje sobie sprawę z grożącego mu niebezpieczeństwa, gdyż zwykle ono występuje w danych okolicznościach faktycznych, tak że każdy człowiek o przeciętnej przezorności ocenia je jako ewidentne – a mimo to, z naruszeniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, naraża się na to niebezpieczeństwo, ignorując następstwa własnego zachowania się. Przytoczone wyżej szczegółowe rozważania zawiera wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1999 r., II UKN 221/99 (OSNAPiUS 2001/6/205), w którym stwierdzono, że niedbalstwo pracownika jako wyłączna przyczyna wypadku przy pracy zwalnia pracodawcę od odpowiedzialności wtedy, gdy miało charakter rażący, a więc graniczyło z umyślnością.

W tych warunkach stanowisko zawarte w zaskarżonym wyroku jest trafne, nie ma potrzeby dokonywania wykładni przepisów prawa, nie występuje też w sprawie istotne zagadnienie prawne, zaskarżony wyrok nie narusza prawa w oczywisty sposób ani nie zapadł w warunkach nieważności postępowania.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 393 § 1 w związku z art. 393⁷ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia kasacji do rozpoznania.